

[Langsted.]

delser; jeg kan tilføje, at mit partis ordfører ved den forrige fremsættelse talte om svøber, men sådan er det naturligvis: vi må forsøge at indpasse det grønlandske samfund i det mønster, man nu engang har i verden.

Vi tilsiger hurtig og velvillig udvalgsbehandling.

Ebba Strange (SF):

Da det er et ønske fra det grønlandske landsråd at få indført landsskat på Grønland, og da vi fra SFs side synes, at det er en rimelig måde at prøve at udligne de ret store indkomstforskelle, der er fra den ene kommune til den anden, på, vil også vi tilsige forslaget positiv behandling i udvalget.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Også det radikale venstre erkender nødvendigheden af, at den grønlandske landskasse får flere penge, og ud fra betragtninger som dem, fru Ebba Strange netop fremsatte heroppe om forskellen mellem de enkelte kommuner, tror vi, at dette forslag om 5 pct. i landsskat er den bedste måde og skaber mere balance mellem de enkelte områder i Grønland end andre former for afgifter, så vi kan støtte forslaget.

Honoré (KrF):

Indførelse af landsskat er motiveret med den anspændte situation for Grønlands landskasse, men må dog også ses i sammenhæng med større grønlandsk medindflydelse på den økonomiske og fysiske planlægning. En fordel ved forslaget er, at administrationen skal knyttes til den eksisterende kommuneskatteordning.

Ib Christensen (DR):

I en tid, hvor indkomstskattesystemet står for en hård kritik, og hvor flere og flere leder efter alternativer til indkomstskatten, forekommer det lidt paradoksalt, at man her vil udvide indkomstskattesystemet på Grønland. Det finder vi ikke særlig klogt. Vi gør opmærksom på, at al jord i Grønland er statseje, men at man ikke har nogen vilkår, på hvilke man afstår denne jord, og vi mener, at det danske samfund skulle give afkald på de indtægter, man eventuelt kunne få gennem besiddelse og udnyttelse af jordværdier, rekreative og beliggenhedsværdier på Grønland, og ingen kan jo være i tvivl om, at der er tale om meget store og voksende værdier. Vi vil derfor råde grøn-

lænderne til i egen interesse hellere fremfor denne indkomstskatteforøgelse at finde ud af at inddrage disse værdier og derved kunne få rigelige midler til landskassens formål. Jeg synes, det danske samfund skulle være helt indstillet på at lade grønlænderne få disse enorme rekreative beliggenheds- og naturværdier, der er tale om.

Ministeren for Grønland (Jørgen Peder Hansen):

Jeg er også her i den situation, at jeg kan takke ordførerne for de meget positive bemærkninger om lovforslaget. Der har været nogle enkelte forbehold, som jeg har noteret mig. Jeg bemærkede, at hr. Dohrmann trak den gamle fremskridtstraver, eller hvad man nu vil kalde den, ud af stalden igen. Vi skulle høre om år 2317, tror jeg det var. Det rinder mig i hvert fald i hu, at en morsomhed skal være af høj kvalitet, hvis den skal tåle at kunne høres flere gange.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til det under punkt 12 på dagsordenen besluttede udvalg på 21 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov for Grønland om arealanvendelse, byudvikling og bebyggelse.

(Lovforslag nr. L 107. Fremsat 17/3 77).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Søren B. Jørgensen (S):

Dette lovforslag er ligesom de to foregående en genfremsættelse, og det tager simpelt hen sigte på at skaffe orden, plan og system i den fremtidige arealanvendelse og byudvikling på Grønland. Heller ikke her skal jeg gå dybere ind på forslaget, men blot henviser til, hvad jeg sagde ved forrige førstebehandling, som findes i Folketingstidende 1976-77, 1. samling sp. 4088. Også dengang lovede jeg en positiv be-

[Søren B. Jørgensen.]

handling, og jeg kan sige til ministeren, at jeg ikke i mellemtiden har skiftet indstilling.

Dohrmann (FP):

Hr. Søren B. Jørgensen har ret i, der er tale om genfremsættelse. Vi har tidligere haft førstebehandling af dette lovforslag, og jeg sagde dengang – nu er der kommet så mange nye medlemmer, at vi hellere må få det gentaget – at i øjeblikket er det sådan, at hvis man ønsker at anvende en grund oppe på Grønland, ansøger man kommunalbestyrelsen om at anvende den til det ønskede formål. Finder kommunalbestyrelsen det mindre heldigt, får man afslag. Finder den, det er en god idé, får man eventuelt et ja. Derfor mener jeg overhovedet ikke, der er brug for et lovforslag af denne art. Ministeren henviste sidste gang til de bemærkninger, han havde skrevet. Jeg har læst dem en ekstra gang. Jeg mener stadig væk ikke, der er behov for en lov af denne art; det er rent og skært bureaukrati. Man har byplan, man har alt muligt deroppe. Der er ingen brug for den lov.

Aksel Pedersen (V):

Forslaget indeholder meget af den danske planlovgivnings og by- og landzonelovens bestemmelser, samtidig med at det forudsætter, at landsplanlægningen i det grønlandske område får en fælles administration.

Selve landsplanlægningen og de med den forbundne detailplanlægninger kan godt gøre én lidt angst for, at det stive og usmidige system, vi har herhjemme, vil komme til at påvirke et samfund som det grønlandske mere, end godt er.

Det er givet, at der må være en vis systematik i bydannelser, men det har man jo allerede under de nuværende forhold. Man må prøve at gennemføre en planlægning, der ikke er med til at knække de svage spirer til erhvervsliv, der er på vej.

Planlægningen må i alle tilfælde være så åben og så vid, at de løbende justeringer ikke vil komme til at kvæle et initiativ i starten, for uden at være specialist i grønlandske forhold tror jeg nemlig ikke, at grønlænderne vil være parate til at vente i måneder på afgørelser, som vi gør hernede, eller er parate til at køre en afgørelse igennem flere instanser, hvis den går dem imod.

Man vil også med planlægningen kunne ændre uønskede bydannelser, står der i be-

mærkningerne. Jeg kan ikke lade være med at spørge: hvad er egentlig en uønsket bydannelse? Jeg ved godt, at forklaringen er, at serviceydelser er dyre ligesom i Danmark, hvis vi får nogle bydannelser, der ikke er bæredygtige, men man glemmer ofte, at prisen betales ad andre kanaler i stedet for. Man kan stille sig selv det spørgsmål: hvorfor opstår der pludselig et samfund på en anden plads? Der må være en eller anden begrundelse for det.

Hele spørgsmålet om råstofeftersøgningen ligger jo til dels i den grønlandske minelovgivning, men denne lovgivning giver dog styr på planlægningen af de ting, som skal oprettes i forbindelse med denne virksomhed. Efter lovforslaget skal enhver have tilladelse til udnyttelse af et areal, der inddrages fra fællesskabet. Det kan måske være rimeligt nok, at man får den slags tilladelser, men igen må jeg sige, at hvis der er initiativ på vej, er det nok meget spæde spirer, og de kan nemt kvæles.

Som sagt er venstre bange for, at loven er mere avanceret, end befolkningen vil acceptere, og vi vil se på det med en vis skepsis i udvalget.

Burgdorf (KF):

Alene fremkomsten af dette lovforslag fortæller os jo, at der også i den landsdel, som hedder Grønland, sker en udvikling, og det er der jo ingen af os der er i tvivl om. Vi har begået mange dumheder her i vort lille land, Danmark, igennem årene og har skæmmet vores natur, så derfor synes jeg, det er rigtigt med en lovgivning, som siger, at der skal være orden i tingene. Nu vil jeg bare håbe, som også andre ordførere har sagt, at den ikke bliver for restriktiv, ikke nær så restriktiv som her i vort land. Der er ingen tvivl om, at skal Grønland blive ved med at være Grønland og være attraktivt også i naturområderne, kan det ikke nytte, at man kan slå hytter og huse op, hvor man har lyst. Der må være en plan i det, men jeg håber bare ikke, den bliver alt for restriktiv. Vi vil gerne drøfte disse ting i udvalget.

Langsted (CD):

Også dette lovforslag kan vi støtte; det er jo også, som det fremgår, bifaldet af Grønlands landsråd. Vi finder, det er naturligt, at der sker en tilpasning af Grønlands forhold på en forsvarelig måde svarende til de krav, man stiller i omverdenen.

Jeg tror dog, at det foreliggende lovforslag

[Langsted.]

kun er en begyndelse til den udvikling, der bliver nødvendig også i Grønland.

Vi vil naturligvis medvirke til en hurtig og velvillig udvalgsbehandling.

Ebba Strange (SF):

Dette lovforslag er vedtaget af landsrådet, og vi er fra SFs side helt på det rene med, at det grønlandske samfund og den grønlandske natur er meget sårbare og derfor trænger til en beskyttelseslov.

Det helt afgørende for os er imidlertid, at denne planlægning og beskyttelse sker på grønlandske og ikke på danske præmisser. Det ser det ud til bliver tilfældet med lovforslaget, som det her foreligger. Den eneste betænkelighed, vi nærer, angår § 8, som vedrører de ministerbeføjelser, der findes i forbindelse med udvindingen af råstoffer. SF er tilhænger af, at det er grønlænderne selv, der kommer til at bestemme over deres undergrund og over udvindingen af de stoffer, der findes i undergrunden. Vi er bl. a. tilhængere af, at olieudvindingen kommer til at foregå i et tempo, der passer ind i den grønlandske kultur, og som besluttet af grønlænderne selv. Men bortset fra denne lille sidebemærkning og denne enkelte paragraf er SF positivt indstillet over for lovforslaget og vil arbejde positivt med det i udvalget.

Fuglsang (DKP):

Det er igen et af de lovforslag, som formelt er både rigtigt og fornuftigt, men hvis gode tanker det er svært at leve op til i praksis. Med den indstilling, vi har til tingene, er det klart, at vi principielt kan bifalde det, lovforslaget drejer sig om, nemlig en planlægning, hvis formål, som det står skrevet, er at sikre arealers og naturressourcers brug ud fra en samfundsmæssig helhedsvurdering. Det vil efter vor mening sige ud fra en grønlandsk samfundsvurdering. Det er for os i orden, at man søger at fremme den lokale udvikling og beskæftigelse, at man søger at hindre forurening og miljøskader, men § 8, som fru Ebba Strange omtalte, siger, at loven ikke berører ministeren for Grønlands beføjelser til at meddele tilladelse og bevillinger i henhold til lov om mineralske råstoffer i Grønland. Netop på baggrund af denne paragraf kan mange af de smukke hensigter for grønlænderne let komme til at virke lidt spøgelsesagtigt uvirkelige, et

forsøg på en planlægning, som faktisk er ganske svær at gennemføre, for ikke at sige umulig, under kapitalismen.

Det er jo sådan, at Greenex gennem disse beføjelser allerede har lagt sig på råstofferne i Marmorilik, og vi ved, hvordan man er i færd med at bortkoncessionere olieforekomsterne. Hvad det har betydet og vil betyde økonomisk med hensyn til forurening og beskæftigelse, men ikke mindst med hensyn til udvikling af de nødvendige grønlandske tekniske kadre, kan nok give én en lille smule bange anelser med hensyn til fremtiden.

Vi ved, hvordan Greenex har været i stand til at fortolke sine koncessioner, og der er ingen grund til at tvivle på, at oliekoncernerne vil forsøge at fortolke deres koncessioner lige så frimodigt, som Greenex gør. Dertil kommer så EFs fiskerihav, i det omfang det træder i kraft. Man må spørge, hvor meget der egentlig er tilbage for grønlænderne at planlægge om, først og fremmest til gavn for det grønlandske folk.

Vi har intet mod planlægning, vi vil støtte den og de andre formål, der ligger i loven, vi vil ønske det alt godt, men som sagt, vi venter os ikke så forfærdelig meget, så længe vi har det, som gemmer sig bag denne skæbnesvangre § 8.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Lovforslaget skal søge at sikre en fornuftig planlægning, en sikring af miljøet og sikring mod brandfare. Alle tre ting er fornuftige ting, som man kun kan støtte, og det gør vi også.

Men der er én ting, som ordføreren for fremskridtspartiet var inde på, og som jeg også vil benytte lejligheden til at understrege: man må passe på, at vi ikke kommer til at opbygge en unødvendig administration. Det er klart, at udnyttelse af de værdier, der måtte findes i undergrunden o. lign., bør foregå på landsplan, men overalt, hvor man kan lægge afgørelserne ud i kommunerne, bør de lægges ud i kommunerne, og det gælder jo ikke mindst udnyttelse af landområderne, bebyggelse osv.

Så vil jeg gerne knytte an til noget, som hr. Ib Christensen for et øjeblik siden var inde på. Det er jo sådan, at det offentlige ejer jorden i Grønland, og den kan stilles til rådighed til bebyggelse, men man betaler ikke noget for at bruge jorden. Men det kan jo ikke undgås, for vi ved, at beliggenheden spiller en stor rolle

[Bernhard Baunsgaard.]

også i Grønland. Det er klart, at når der ikke skal betales leje af jorden overhovedet, heller ikke af den grund, som mange vil have, så stiger værdien af den bygning, der ligger på denne jord, og man får en kapitalisering af beligheden, som kommer den enkelte ejer til gode. Det var dog et spørgsmål, om det ikke er her, man skal tage hr. Ib Christensens ord for et øjeblik siden om beskatning op. I hvert fald synes vi, at det er rimeligt, man undersøger problemet i forbindelse med udvalgsarbejdet, om det ikke er fornuftigt at indføre leje af jorden eller, som man kalder det, grundskat af jorden, så vi får styr på det i Grønland.

Honoré (KrF):

Vi anser det for noget positivt, at Grønland gennem en lov om lands- og byplanlægning nu får et mere egnet instrument til at styre Grønlands fysiske planlægning.

I den forbindelse har vi med tilfredshed noteret, at de enkelte grønlandske kommuner bliver stærkt inddraget i denne planlægning.

Ib Christensen (DR):

I forlængelse af de bemærkninger, jeg kom med under behandlingen af lovforslag nr. L 106, skal jeg om dette lovforslag kun sige, at det er overordentlig tiltrængt og et fornuftigt forslag, der sikrer det grønlandske folk større styring over sit eget samfund, og hvad de grønlandske ressourcer skal bruges til, og vi kan derfor støtte det.

Ministeren for Grønland (Jørgen Peder Hansen):

Også her vil jeg gerne takke ordførerne for de positive bemærkninger, der er faldet om denne for Grønland meget vigtige lovgivning.

Hr. Bernhard Baunsgaard var inde på spørgsmål, som havde kontaktflade over til administrationen af en kommende lovgivning. Jeg synes, det ville være særdeles godt, om vi under udvalgsarbejdet måske kunne få en nærmere meningsudveksling om dette. Jeg er naturligvis parat til med et personligt ønske om at tilrettelægge en let og overskuelig administration at komme til stede i udvalget og drøfte dette.

I de bemærkninger, der er faldet om beskatningen af jord og rekreative og attraktive områder i Grønland, blev der udtrykt ønske om, at det også kunne tages op i et kommende udvalgsarbejde, og det vil jeg også gerne svare

bekræftende på. Jeg tror imidlertid nok, at disse spørgsmål på mange måder i deres natur adskiller sig væsentligt fra de problemer, vi har herhjemme. Det er jo et kæmpemæssigt land, og det er vel egentlig et spørgsmål, om ikke alle områder i Grønland er både rekreative og attraktive. På én gang er der både meget plads og lidt plads i Grønland, og vi står jo netop med denne lovgivning for at kunne udnytte arealerne bedst muligt.

Måske skulle jeg komme med en enkelt bemærkning til hr. Fuglsang, som har gjort sig til vane her fra folketingets talerstol at slå fast, at al hidtil gennemført politik i Grønland i virkeligheden har været fejlslagen, en misforståelse, og i dag skulle vi ligesom have en antydning af noget negativt med henvisningen til EF-havet, altså til udvidelsen af fiskeriterritoriet til 200 sømil. Det er i hvert fald mit indtryk, at de meget store fiskeriflåder, der har opereret i farvandet i de senere år, ikke er EF-fiskeriflåder, men fiskeriflåder, som kommer fra lande, som jeg tror navnlig hr. Fuglsang har og igennem mange år har haft en levende interesse for.

Jeg takker endnu en gang for den overvejende meget positive holdning, der er strømmet forslaget i møde.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til det under punkt 12 på dagsordenen besluttede udvalg på 21 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Der er ikke mere på dagsordenen.

Frå 17 medlemmer har jeg modtaget anmodning om, at den af ministeren for kulturelle anliggender den 29. marts 1977 givne skriftlige redegørelse om revision af loven om Statens Kunstfond (Redegørelse nr. III) må blive sat til forhandling i tinget, om muligt onsdag den 20. april 1977. Sagen vil herefter komme til forhandling onsdag den 20. april 1977.

Medlem af folketinget Ove Jensen har med-